

DUBEN 2018

NÁŠ ČASOPIS PLNÝ ZAJÍMAVOSTÍ

D é č k o

Domov pro seniory Velké Meziříčí,

příspěvková organizace

Zdenky Vorlové 2160

594 01 Velké Meziříčí

www.domovvelkemezirici.cz

OBSAH

Blahopřání na duben	3
Ze života domova	4
Stálá nabídka měsíce	4
Co se dělo u nás v domově v březnu	7
Pozvánka na akce v dubnu	8
Z kuchyně	9
Významné dny a výročí v dubnu.....	12
Významy jmen.....	13
Fotogalerie	17
Pranostiky	18
Rozhovor	18
Hrady a zámky	21
Pověsti z Velkého Meziříčí	23

BLAHOPŘÁNÍ NA DUBEN

Jan KREJČÍ

Miluše RAKOVÁ

Rudolf BĚLOHORSKÝ

Irena PALASOVÁ

Vladimír JANÍK

Milada ZEZULOVÁ

Jiřina PŘIBYLOVÁ

Pavel KOZINA

Všem oslavencům přejeme k jejich narozeninám hodně štěstí, zdraví a spokojenosti do dalších let.

Obyvatelé a zaměstnanci domova.

ZE ŽIVOTA DOMOVA

V měsíci březnu odešli:

Paní Marie Cejpková + 8. 3. 2018

Pan Zdeněk Heneš + 9. 3. 2018

V březnu přišli noví obyvatelé:

Pan František Jaša z Pustiny

Pan Ludvík Preisner z Jinošova

STÁLÁ NABÍDKA MĚSÍCE

• POJÍZDNÁ PRODEJNA

- **POJÍZDNÁ PRODEJNA S PEČIVEM BUDE PŘISTAVENA KAŽDÝ ČTVRTEK OD 11,20 DO 11,35**
- **POJÍZDNÁ PRODEJNA S UZENINAMI KAŽDOU STŘEDU OD 11,20 DO 11,35**

• PŮJČOVÁNÍ KNIH

Donáška knih na pokoje bude probíhat ve středu. Pokud máte o nějakou knihu zájem, kontaktujte přímo recepci nebo svého klíčového pracovníka, který informaci předá.

• NÁKUPY

Nákupy pečiva a potravin můžete uskutečnit každý čtvrtek v pojízdné prodejně s pečivem, každou středu v pojízdné prodejně s uzeninami, nákup drogerie je možno uskutečnit přes Vaše klíčové pracovníky, pracovnice terapií nebo sociální pracovníci, případně se domluvit na recepci.

• PRAVIDELNÉ AKTIVITY

Pondělí	10:00	trénink paměti
	13:00	canisterapie s paní Dyntarovou
Úterý	9:00	canisterapie s paní Kamenskou
	10:00	tvůrčí činnosti
	14:30	canisterapie s panem Trojanem
Středa	10:00	keramická dílna / čtení v knihovně
		setkání u kávy
	11:20	pojízdná prodejna s uzeninami
Čtvrtek	10:00	vaření
		společenské hry
		výuka Univerzity třetího věku
	11:20	pojízdná prodejna s pečivem
	13:00	výuka Univerzity třetího věku

	15:00	výuka Univerzity třetího věku
Pátek	10:00	čtení, audioknihy
	13:00	společná modlitba
	13:30	bohoslužba v kapli domova

• **SCHRÁNKA DŮVĚRY**

V domově jsou umístěny v každém poschodí schránky důvěry, do kterých je možné umístit vzkaz, stížnost, připomínku či podnět k poskytování sociálních služeb v domově. S napsáním vzkazu Vám může pomoci pečovatelka, rodina, dobrovolník.

Schránka důvěry v domově naleznete:

- v 1. poschodí - u vstupu do terapeutické zahrádky,
- ve 2. poschodí - u schodiště při vcházení na chodbu 2 B,
- ve 3. poschodí - u schodiště na ohradce s fotografií plotu.

Vzkaz, stížnost, připomínku je možné umístit také do **přenosné schránky důvěry**, která je pravidelně **přenášena po jednotlivých pokojích**.

• PROSTORY K VOLNOČASOVÉMU VYUŽITÍ

- Park v blízkosti domova – otevřený od dubna do října
- Zahrádka za domovem
- Atrium v přízemí
- Venkovní terasy ve 3. poschodí
- Společenské místnosti v každém podlaží
- Kaple ve 3. poschodí
- Dětský koutek ve 2. poschodí

CO SE DĚLO U NÁS V DOMOVĚ V BŘEZNU

Aktivity v měsíci březnu jsme zahájili společnou modlitbou křížové cesty 2. března, která se konala v kapli domova. Jednotlivá zastavení přečítali naši obyvatelé a společně jsme tak mohli rozjímat nad postní dobou.

Ve středu 7. března za námi přijel pan Vláďa Pecháček z kapely Patrola Šlapeto. Zahrál na svou kytaru ze 30. let spoustu známých písní, jako Zámecké schody, které jsme si mohli spolu s ním zanotovat.

Mezinárodní den žen 8. března patřil návštěvám žen na pokojích. Domov obcházeli pan ředitel v doprovodu nutričního terapeuta a všechny obyvatelky i pracovnice obdarovali přáníčkem a květinou.

Od pondělí 12. do středy 14. března se ve velkomeziříčském Jupiter klubu konala Jarní výstava, kde měl svůj stánek i náš domov s výrobky obyvatel.

Čtvrtek 15. března patřil výuce Univerzity třetího věku s panem doktorem Kameníkem.

V pondělí 19. za námi přišly děti z nedaleké mateřské školy Oslavické, abychom společně tvořili jarní výzdobu. Po ranní rozcvičce, kterou vedly děti, jsme se pustili do práce. Barvami a pet láhvemi se vytvářeli pestrobarevné květy.

O den později, 20. března, jsme oslavili první jarní den s žáky z Centra Kociánka – pracoviště Březejc a jejich divadelním představením pohádky Šíleně smutná princezna.

V týdnu od 26. – 29. 3. probíhalo v domově velikonoční tvoření, které zahrnovalo pletení pomlázek, zdobení vajíček, hrkání na Zelený čtvrtek i návštěvu děvčat z Výchovného ústavu a společné pečení mazanců.

Měsíc březen zakončila přednáška Univerzity třetího věku 29. 3.

POZVÁNKA NA AKCE V DUBNU

3. dubna/ úterý

Velikonoční úterý s žáky ze ZŠ Školní

12. dubna/ čtvrtek

Výuka U3V - Versailles

23. dubna/ pondělí

Návštěva Chaloupek v rámci Dne Země

24. dubna/ úterý

Tvoření se ZŠ Praktickou

26. dubna/ čtvrtek

Výuka U3V – Versailles II.

30. dubna/ pondělí

Pálení čarodějnic

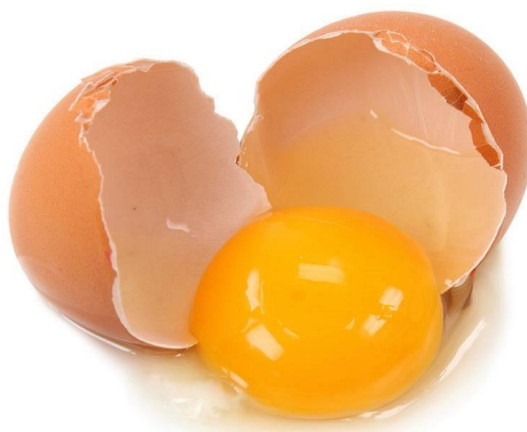
Z KUCHYNĚ

VEJCE

Jsou symbolem právě uplynulých Velikonoc, nastupujícího jara i významnou součástí našeho jídelníčku, jistě jste poznali, že následující řádky našeho časopisu budou věnovány vejcím.

Symbolem Velikonoc je vejce od nepaměti, dle staré legendy Ježíš s Petrem při své pouti poprosili selku o nocleh a něco k snědku, selka připravila večeři z právě snesených vajec a druhý den ráno našla na stole vejce celá a malovaná. Sama se je pak naučila malovat a prodávat a tak se tento zvyk rozšířil. Kraslice ale nalezneme i v jiných kulturách, ty nejstarší, vyrobené z pštrosích vajec jako symbol boha slunce Ra pocházejí z Egypta z 3. tisíciletí před Kristem. V Evropě se nálezy prvních zdobených vajec, tentokrát husích, datují do roku 320 po Kristu a na našem území se dle známých nálezů, kraslice poprvé

objevily na počátku 11. století na jižní Moravě. Vejce ale měla svoji symboliku nejen o Velikonocích, pro starověké filozofy představovala symbol světa, kdy skořápka představovala zemi, bílek vodu, žloutek oheň a oblá část vzduch. Vejce je také symbolem zrození, nesmrtelnosti a životní síly proto také naši předkové vejce zazdívali do základů svých stavení jako ochranu před zlými silami, v Rusku je zase rozhazovali do brázd, aby si zajistili úrodu.

My však vejce přeci jen spíše než k magickým rituálům využíváme při vaření, vždyť nejen česká kuchyně by se bez vajec neobešla. Jsou nezbytná při přípravě pečiva, knedlíků, buchet a spousty dalších, ale hlavně jde o potravinu s vysokou výživnou hodnotou. Po letech, kdy se konzumace vajec příliš nedoporučovala pro vysoký obsah cholesterolu, je odborníci na výživu vzali na milost, a 1 až 2 vejce denně je naopak doporučenou složkou jídelního lístku neboť se přišlo na to, že větší význam než samotný obsah cholesterolu má složení mastných kyselin. Proto při redukci cholesterolu ve stravě

omezujeme spíše živočišné tuky, uzeniny a další zdroje nasycených mastných kyselin. Vejce jsou především zdrojem kvalitních bílkovin, vaječný bílek má optimální složení aminokyselin a je tak nejvhodnější ze všech bílkovin. Dále vejce obsahují také vitamíny A, B₁-B₆ a minerální látky – vápník, fosfor, hořčík, zinek a železo. Z dalších důležitých živin najdeme ve vejcích cholin, který je významný pro tvorbu signálních molekul a přenos nervových vzruchů v mozku. Pro naše oči jsou také důležité antioxidanty lutein a zeaxantin, které napomáhají obnovovat sítnici a omezují riziko vzniku šedého zákalu.

Nejčastěji v kuchyni využíváme vejce slepičí, skořápka vajec od bílých slepic je bílá, od hnědých a kropenatých hnědá, která je také silnější. Pokud jde o barvu žloutku, je dána složením krmiva, dlouho se tradovalo, že vejce, která jej mají sytě žlutý, jsou zaručeně z domácího chovu z volné pastvy. Dnes se však ve velkochovech používají krmné směsi například s přídavkem kurkumy, které žloutek obarvují.

Do našich kuchyní se stále častěji dostávají vejce křepelčí, o kterých se tvrdí, že neobsahují cholesterol. To však není pravda, křepelčí vejce je 5 až 6x menší než vejce slepičí, při porovnání jednoho kusu tak obsahuje cholesterolu méně, při přepočtu na 100g však oba druhy vajec obsahují cholesterolu zhruba stejně.

Křepelčí vejce jsou lahůdkou, jemnější než vejce slepičí. V kuchyni lze využít i vejce husí, která jsou 5 až 6x větší než slepičí, mají olejnatou příchuť a nevýhodou je častější výskyt salmonel. Ještě náchylnější k nákaze jsou vejce kachní, která se proto ke konzumaci nedoporučují. To naopak vejce pštrosí v kuchyni využít lze, vzhledem ke své velikosti jde o „vejce v rodinném balení“, je přibližně 20x větší než vejce slepičí a tak z něj lze nasytit klidně 5 lidí. Ovšem k tomu musíme pštrosí vejce uvařit, natvrdo asi tak 30 – 35 minut od bodu varu.

Autorem je Jan Hutař

*ZDROJ: <https://www.ireceptar.cz/zajimavosti/na-pocátku-bylo-vejce-historie-kraslic-křepelci-i-jina-vajicka/>

<http://www.fzv.cz/vejce-jist-ci-nejist/>

<http://fresh.iprima.cz/jak-na-neco-na-tom-vejci-je-10-zajimavosti-ktere-o-obycejnem-vajicku-jeste-mozna-nevite>

VÝZNAMNÉ DNY A VÝROČÍ V DUBNU

- 1. 4.** Velikonoční neděle – Boží hod velikonoční
- 2. 4.** Velikonoční pondělí
- 7. 4.** Světový den zdraví

7. 4. Den vzdělanosti – výročí vydání zakládací listiny Univerzity Karlovy v roce 1348

8. 4. Mezinárodní den Romů

11. 4. Mezinárodní den solidarity osvobození politických vězňů

22. 4. Den Země

26. 4. Mezinárodní den vzpomínky na Černobyl

29. 4. Mezinárodní den tance

6. 4. 1958 zemřel **Vítězslav NEZVAL** (60. výročí), básník, prozaik a dramatik (narozen 26. 5. 1900),

8. 4. 1973 zemřel **Pablo PICASSO** (45. výročí), španělský malíř, grafik a ilustrátor (narozen 25. 10. 1881),

19. 4. 1923 se narodil **Lubomír LIPSKÝ** (95. výročí), divadelní a filmový herec (zemřel 2. 10. 2015),

30. 4. 1883 zemřel **Edouard MANET** (135. výročí), francouzský malíř (narozen 23. 1. 1832),

30. 4. 1938 se narodil **Juraj JAKUBISKO** (80. výročí), slovenský filmový režisér a scénárista.

*Zdroj textu: http://kjm.data.quonia.cz/kalendarium_2018_web.pdf

VÝZNAMY JMEN

1. 4. Hugo – germánský původ, základ jména tvoří německé slovo „hugu“ s významem „mysl“,

2. 4. **Erika** – skandinávský původ, jméno vychází z mužského protějšku Erik, který byl jménem vikingských válečníků, a znamená čestný vládce,
3. 4. **Richard** – keltský původ, překládá se jako mocný vladař, silný vládce či přísný král,
4. 4. **Ivana** – hebrejský původ, vyvinula se z hebrejského jména Jochanán s významem Bůh je milostivý,
5. 4. **Miroslava, Mirka** – slovanský původ, vykládá se jako slavicí mír, mírumilovná,
6. 4. **Vendula** – slovanský původ, bývá vysvětlována jako ženská podoba jména Vendelín a překládá se jako polabská slovanka,
7. 4. **Heřman, Hermína** – germánský původ, jméno pochází ze staroněmeckého jména Herman, které se překládá jako válečník, bojovník,
8. 4. **Ema** – germánský původ, překládá se jako pečovatelka, pečující a starostlivá,
9. 4. **Dušan** – srbský původ, překládá se jako ten, kdo má duši, potažmo také odvážný, silný,
10. 4. **Darja** – ruský původ, jedná se o zkrácenou a domácí podobu jména Dorotha a vykládá se jako dar od Boha,
11. 4. **Izabela** – hebrejský původ, vysvětluje se jako španělská podoba jména Alžběta a znamená Bůh je má přísaha,

12. 4. **Julius** – latinský původ, přeneseně jméno znamená zářivý, mladý, nebo vlasatý,
13. 4. **Aleš** – staročeský původ, představuje domácí podobu ruského jména Alexej a znamená štít, záštita, pomoc,
14. 4. **Vincenc** – latinský původ, překládá se jako vítězící,
15. 4. **Anastázie** – řecký původ, znamená vzkříšení, zmrtvýchvstání,
16. 4. **Irena** – řecký původ, má význam mírumilovný, mír,
17. 4. **Rudolf** – německý původ, vyvinulo se ze staroněmeckého jména Hruodolf a překládá se jako slavný vlk,
18. 4. **Valérie** – latinský původ, vykládá se jako silná,
19. 4. **Rostislav** – slovanský původ, význam jména je ten, který rozmnožuje svoji slávu,
20. 4. **Marcela** – latinský původ, jméno se vyvinulo od římského boha války jménem Mars, přeneseně se vykládá jako bojovnice,
21. 4. **Alexandra** – řecký původ, dá se vyložit jako ochránce mužů,
22. 4. **Evženie** – řecký původ, význam jména je urozená, vznešená,
23. 4. **Vojtěch** – slovanský původ, překládá se jako radost z války, radostný válečník,
24. 4. **Jiří** – řecký nebo staroslovanský původ, dle jednoho výkladu se překládá jako zemědělec, dle jiného jako mrštný, hbitý,
25. 4. **Marek** – latinský původ, jméno se překládá jako náležící k bohu války, bojovník,
26. 4. **Oto** – germánský původ, vykládá se jako hojnost, bohatství,

27. 4. **Jaroslav** – slovanský původ, význam jména je vznětlivý, silný, mocný,

28. 4. **Vlastislav** – slovanský původ, jméno označuje svého nositele jako slavného vládce,

29. 4. **Robert** – germánský původ, význam bývá uváděn jako slavný, jasný,

30. 4. **Blahoslav** – slovanský původ, vykládá se jako požehnaný.

*Zdroj textu: <http://svatky.centrum.cz/svatky/jmenne-svatky/>

<https://cs.wikipedia.org/wiki/>

FOTOGALERIE

PRANOSTIKY

Sníh dubnový hnojí, březnový máčí.

Co do svatého Jiří vyroste, to po něm pomrzne.

Na svatého Jiří vylézají hadi a štíři.

Na svatého Marka brambory do brázdy, v září do sklepa.

*Zdroj textu: <http://www.pranostik.cz/pranostiky-na-brezen/>

ROZHOVOR

Rádi bychom Vám prostřednictvím Děčka a krátkého rozhovoru představili pracovníky našeho domova, se kterými máte možnost se denně setkávat. V následujícím rozhovoru se můžete dozvědět víc o:

JANA MICHNOVÁ

Mohu Vás poprosit o krátké představení se našim čtenářům?

Jmenuji se Jana Michnová a pracuji v našem domově na pracovní pozici vedoucí provozního úseku. Vedu úsek stravovacího provozu, prádelny, údržby a zastupuji našeho pana ředitele v době jeho nepřítomnosti na pracovišti.

Bydlím se svojí rodinou ve Žďáře nad Sázavou a odtud také pocházím. Po maturitě jsem odešla pracovat do Prahy do podniku zahraničního obchodu Pragoexport. Po pěti letech jsem se vdala a vrátila se zpátky do svého rodiště. Ještě dříve, než jsem začala pracovat v našem domově, jsem pracovala na Okresním úřadě ve Žďáře nad Sázavou a po jeho zrušení v roce 2002 krátce na OSÚSS (Okresní správa ústavů sociálních služeb) ve Žďáře nad Sázavou. Mám manžela, dvě děti a pejska. Doma jsme zůstali již s manželem sami s naším pejskem biglem Beníkem. Děti dospěly, dostudovaly a rozešly se do světa. Syn bydlí a pracuje v Brně a dcera bydlí a pracuje v Praze. O volných víkendech jezdí domů a těší se na dobré jídlo od maminky 😊.

Co Vás přivedlo k práci v domově?

Do domova jsem nastoupila po zrušení mého předchozího pracoviště – OSÚSS. Nastupovala jsem sem s určitým respektem a obavami, co mě čeká a jak to zvládnu. A nyní můžu říct, že mám ráda jak svoji práci, tak i lidi, se kterými pracuji. Učím se nové věci a posunuje mě to dál.

Jak ráda trávíte volný čas?

Posledních pár let trávím ráda volný čas na naší chaloupce v malé vesničce mezi Novým Městem na Moravě a Bystřicí nad Pernštejnem. Máme malou zahrádku, kde si pro svoji potřebu s manželem pěstujeme brambory, česnek, rajčata a okurky. Nikdy dříve bych nevěřila tomu, že si u práce na zahrádce člověk psychicky odpočine a „vyčistí si hlavu“. Jinak ráda jezdím na výlety na kole a chodím na dlouhé procházky s naším psem. Taky ráda čtu knížky, podívám se na dobrý film. A abych byla upřímná, tak často a ráda nedělám nic, jen si tak sedím navečer na chaloupce na zahradě a poslouchám ticho.

Jaké je Vaše nejoblíbenější jídlo?

Moje nejoblíbenější jídlo je smažený vepřový řízek s bramborovým salátem. A taky spousta dalších jídel. Máme rádi zabíjačkové pochoutky, které si občas děláme i doma, jako je tlačěnka, domácí paštika, škvarky a jelítka. Ale samozřejmě že to nejím každý den 😊. Jinak jím téměř všechno, nejsem mlsná, ani vybíravá. Taky mám ráda, když nemusím vařit a uvařené jídlo dostanu naservírované na stůl.

Co Vám udělá největší radost?

Největší radost mi dělá, když je moje rodina a blízké okolí v pohodě, když vidím, že moje děti jsou zdravé a spokojené, daří se jim v osobním i profesním životě. A taky mně dělá radost práce. Někde jsem četla, že pro koho je práce radostí, pro toho je život štěstím. Ve

dvaceti letech bych to nepochopila a vysmála se těm, kteří to říkají.
Ale dnes už vím, že je na tom hodně pravdy.

Přeji čtenářům Děčka pěkné a pohodové jarní dny.

HRADY A ZÁMKY

ŽEBRÁK

Za zakladatele hradu Žebráku (ve středočeském kraji) je považován Oldřich z Valdeka, zvaný Zajíc. Ten pocházel z mocného rodu Buziců, jemuž náležela zdejší krajina, a zemřel v roce 1271. Hrad, který dostal jméno podle starší vsi, tvořící poněkud vzdálenější podhradí, byl postaven na nevysokém, ale strmém výběžku křemencového valu, jím končí příkrý horský

hřbet. Na jeho vrcholu byl později postaven hrad Točník.

Zajícové z Valdeka hrad drželi jen do roku 1336, kdy ho vyměnili s Janem Lucemburským za panství budyňské a hrad Klapý, zvaný

potom Házmburk. Král měl totiž velký zájem o hrad ležící výhodně při cestě z Prahy do Plzně a Bavorska. Často se tu na cestách zastavoval i Karel IV., ale největší oblibě se Žebrák těšil u jeho syna Václava IV. Tomu již nevyhovoval starý hrad pánů Zajíců. Původní palác proto nahradila nová dvoupatrová budova s dalším dvorním křídlem.

Roku 1395 byl Žebrák těžce poškozen požárem. Byl sice rychle opraven, ale král se přesto rozhodl pro stavbu nového a modernějšího hradu Točníku na vrcholu křemencového valu. Žebrák však ještě dále užíval, roku 1412 tu uspořádal disputaci mezi Janem Husem a Štěpánem z Pálče ve snaze usmířit oba univerzitní mistry. Jeho nástupce, císař Zikmund, roku 1422 Žebrák i Točník zastavil svým přívržencům, bratrům Bedřichu a Hanušovi z Kolowrat.

V červenci 1430 přitáhli husité a po devíti týdnech obléhání se Hanuš z Kolowrat ve snaze zachránit rozsáhlý majetek přidal na stranu podobojí. Hanuš z Kolowrat i pozdější zástavní držitelé sídlili na Točníku a o Žebrák se příliš nestarali. Ten byl způsobilý k obývání až do 16. století. K jeho zkáze však přispěl Volf Krajíř z Krajku, který si umínil najít legendární poklad Václava IV. Nechal hrad prokopat, takže byl značně pobořen, a v roce 1558 byl již označován jako pustý. V té době byly kolem hradu založeny rybníky, takže Žebrák vyvolával dojem vodního hradu. Opuštěný hrad se stal trvalou součástí točnického a později zbirožského panství. Z jeho stavby se dodnes zachovaly kromě zbytků zdí paláce zejména dvě válcové věže.

Z ostatních budov zůstaly jen základy zdiva. Nyní je hrad majetkem státu.

*Zdroj textu: Hradby a zámky České republiky - fakta, mýty, pověsti

POVĚSTI Z VELKÉHO MEZIŘÍČÍ

JAK NESMĚŘŠTÍ PŘIŠLI O LESY

Na východ od Meziříčí teče řeka Oslava překrásným údolím, kterému se říká Nesměř. Za dávných časů prý tu byla vesnice stejného jména a ty okolní lesy patřily jejím obyvatelům. Byly hluboké a krásné, plné vzrostlých a mohutných stromů, které ve větru hučivaly jako varhany.

A té zvěře co v nich bylo! Jeleni a srnci, u vody bobři a zajíců bez počtu. I lišky tu mívaly svá doupata a časem tudy bloudíval i kanec.

Nesměřští své lesy milovali a byli na ně nemálo pyšní.

Ale ty krásné lesy se zalíbily i vrchnosti na meziříčském zámku. Páni toužili honit svobodně v jejich houštinách, a proto nabídli nesměřským, že ty lesy od nich koupí. Ale byli odmítnuti. Prý ani za vůz zlata.

Byla však doba, kdy panstvo mělo neomezenou moc a tak zámecký pán přece jen nesměřským lesy odňal a přivtělil je ke svému majetku. Vesničané se odvolali k soudu, ba šli až k samotnému císaři do Vídně. Císař nařídil, aby se celá věc řádně prošetřila a aby se stalo po právu. Páni měli namále, nesměřští se předčasně radovali.

Našel se člověk, který hraběti pomohl z louže. Byl to synek jednoho z meziříčských měšťanů. Měl dobrou hlavu, a proto ho otec dal studovat. Prošel kolik škol, a když se pak vrátil domů, dostal se do hraběcích služeb. Jeho otec se těšil, že bude moci pomáhat svému lidu. Mladík měl u hraběte na starosti právě lesy.

Novopečený fořt se bohatě oženil s panskou slečnou, zbohatl a zpyšněl. Na podřízené byl zlý, k pánům se choval poníženě a hleděl všemožně se jim zalíbit a zavděčit.

Když přišel císařův příkaz k obnovení pře nesměřských, dostal hrabě strach, že jeho násilí bude odhaleno a potrestáno a že o lesy přijde.

To dobře pozoroval fořt a nabídl se, že opatří doklady, které hraběcí právo na nesměřské lesy potvrdí. Hrabě byl velmi rád a slíbil mu, že když spor vyhraje, bohatě se mu odmění.

Mladý fořt se na několik dní uzavřel v zámeckém archivu a ve dne v noci se tam probíral starými listinami, vypisoval, kreslil, počítal – až byl konečně hotov.

Mezi spisy našel arch starého pergamenu a na ten napsal starým písmem falešné potvrzení, že nesměřští své lesy dávno prodali

panství, a že ty lesy jsou v hraběcím majetku už více jak sto let. Od jiného pergamentu ustříhl starou pečeť a tu ke své listině přivěsil. S tímto pergamenem pak přišel k hraběti a ten jej později předložil zemskému soudu. Tam byl pergamen uznán za pravý a tak lesy zůstaly pánům. Nesměřští byli okradeni.

Fořt byl za svou službu bohatě odměněn hrabětem a dostal o něho i nový dům pod zámeckými schody.

Když se fořtův otec dozvěděl, že to byl jeho syn, kdo hraběti zachránil lesy, velice se zarmoutil a při nejbližší příležitosti synovi řekl: „Špatně jsi jednal. Pomáhal jsi silnému proti slabému a pomohl jsi mu podvodem. To není, můj synu, správné.“

„Ale mně to pomohlo k tomu, po čem jsem toužil. Účel světí prostředky!“ odbyl otce syn.

„To je hanba, že tak mluvíš ty, moje krev! Celý život jsem tě učil poctivosti a pravdě. A tys na to zapomněl. Od této chvíle už nemám syna. Však tvoje štěstí dlouho nepotrvá a ty draze zaplatíš, cos neprávem vyzískal.“

A otec odešel a nikdy už se k synovi nevrátil.

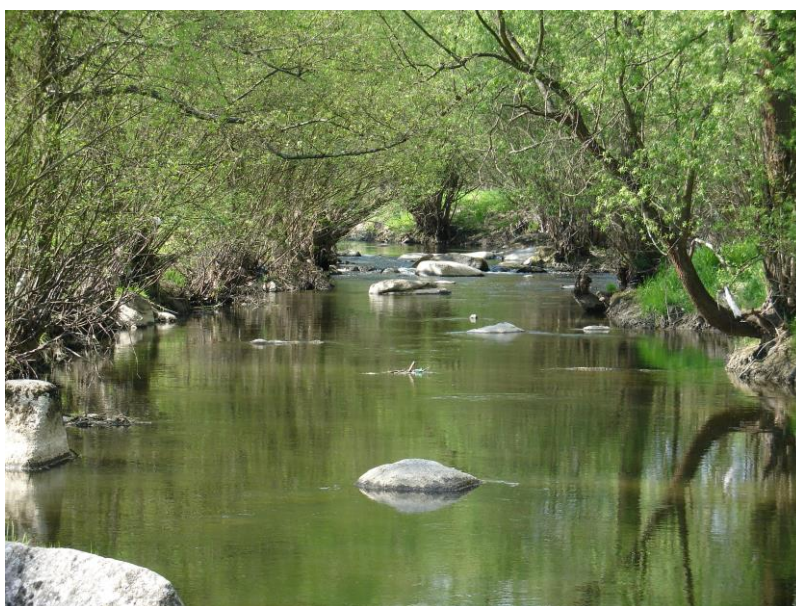
Fořt se otcovým slovům jen smál a vesele si žil dále po svém. Hýřil a utrácel jmění, které snadno nabyl. Hostina stíhala hostinu, z plesu se šlo na ples, peníze proude, odtékaly. Ne však na dlouho.

Bylo tomu právě rok a den, co fořt dostal od hraběte nový dům. Chtěl ten den náležitě oslavit, a proto sezval hodně hostí. Jedli a pili dlouho

přes půlnoc. Najednou se fořtovi udělalo nevolno, zatočila se mu hlava a upadl. Odnegli ho do ložnice a než zazvonili ranní klekání, byl mrtev. Pochovali ho a vdova po něm se brzy vdala znovu. Tím přešel fořtův majetek do cizích rukou. Ale to nebyl celý trest.

Mrtvý fořt neměl ani po smrti pokoje. Vina ho budila a hnala do lesů, které zašantročil.

Lidé ho vídali, jak v zelených šatech a klobouku chodí údolím Nesměře podél řeky i podle osovského potoka, tu se zastaví a sáhem měří kmeny, tu se posadí, vytáhne z kapsy papíry a tužku a kreslí a počítá. A krok za krokem za ním chodil obrovský černý pes, kterému oči svítily jako dva plameny. Lidé říkali, že ten pes je sám ďábel, který fořta střeží, aby ho někdo nepozdravil křesťanským pozdravem a tak ho nevysvobodil. Lidé se fořtovi vyhýbali ze strachu i proto, že v nich vzbuzoval hněv. A nikdo z nich by mu byl ten vysvobozující pozdrav nedal. Tušili jeho podvod s lesy a přáli mu trest.

Tak to bylo po dlouhá léta.

Když se čas obrátil o mnoho roků, žil v Meziříčí starý výměnkář Jirák, který si přivydělával tím, že místo poštovního posla roznášel dopisy do vzdálených dědin.

Jedenkrát ho poslali s psaním do Osového. Bylo nedlouho před polednem, slunce pražilo, a protože cesta vede do vrchu, Jirák si musel často oddechnout. A jak se tak zastavil, uviděl kousek před sebou sedět pod stromem pána v zeleném šatě s velkým černým psem u nohou. Pán něco kreslil.

Jirák znal pověst o prokletém fořtovi a hrozně se polekal. Nohy se pod ním třásly jako osiky.

Pán náhle zvedl hlavu a podíval se na Jiráka.

Dědkovi přeběhl mráz po zádech. Ale že byl zvyklý každého pozdravit, strhl z hlavy čepici a vyhrkl: „Pánbůh dobrý poledne, milostpane!“

Sotva dořekl, pán se šťastně usmál, pokýval Jirákovi rukou a zmizel. S ním i pes.

Jiráka popadl strach, obrátil se a pídil zpět k městu. A na poště prozradil, co se mu stalo, že potkal prokletého fořta. Ale že ho vysvobodil, to nepověděl.

Od té doby fořta už nikdy nikdo neviděl.

*Zdroj textu: Pověsti z Velkého Meziříčí a okolí. Ilustroval Oldřich INOCHOVSKÝ. Žďár nad Sázavou: M. Smejkal, 1996.

*Zdroj obrázků: <https://www.google.cz/>